

XXIII Olimpiada Znajomości Afryki - I etap

2 grudnia 2024 r.

TEST

Test ten zawiera 50 pytań, obejmujących tematycznie kilka dziedzin, związanych bezpośrednio z tematem Olimpiady. Do każdego zaproponowano trzy odpowiedzi: a, b, c, z których tylko jedna jest właściwa. Udzielenie odpowiedzi na pytanie polega na wyborze odpowiedzi, którą uznajesz za najlepszą i zakreśleniu odpowiedniej literki: a, b lub c. Jeśli przez pomyłkę zakreślisz niewłaściwą literkę, otocz ją kółkiem i zaznacz krzyżykiem właściwą odpowiedź. Pamiętaj, że **zawsze możesz wybrać tylko jedną odpowiedź**. Zakreślenie więcej niż jednej możliwości, traktowane będzie jako odpowiedź błędna. Na końcu przepisz zakreślone przez Ciebie odpowiedzi do **arkusza odpowiedzi**.

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymujesz jeden punkt, za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi - zero punktów. Za całość testu można zatem otrzymać maksymalnie 50 punktów.

Na rozwiązanie całego testu przeznaczone jest 90 minut (1,5 godziny).

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY UCZESTNIKA OLIMPIADY

Imię i nazwisko	
Szkoła, klasa	
Mail	

ARKUSZ ODPOWIEDZI

1. [A] [B] [C]	14. [A] [B] [C]	27. [A] [B] [C]	40. [A] [B] [C]
2. [A] [B] [C]	15. [A] [B] [C]	28. [A] [B] [C]	41. [A] [B] [C]
3. [A] [B] [C]	16. [A] [B] [C]	29. [A] [B] [C]	42. [A] [B] [C]
4. [A] [B] [C]	17. [A] [B] [C]	30. [A] [B] [C]	43. [A] [B] [C]
5. [A] [B] [C]	18. [A] [B] [C]	31. [A] [B] [C]	44. [A] [B] [C]
6. [A] [B] [C]	19. [A] [B] [C]	32. [A] [B] [C]	45. [A] [B] [C]
7. [A] [B] [C]	20. [A] [B] [C]	33. [A] [B] [C]	46. [A] [B] [C]
8. [A] [B] [C]	21. [A] [B] [C]	34. [A] [B] [C]	47. [A] [B] [C]
9. [A] [B] [C]	22. [A] [B] [C]	35. [A] [B] [C]	48. [A] [B] [C]
10. [A] [B] [C]	23. [A] [B] [C]	36. [A] [B] [C]	49. [A] [B] [C]
11. [A] [B] [C]	24. [A] [B] [C]	37. [A] [B] [C]	50. [A] [B] [C]
12. [A] [B] [C]	25. [A] [B] [C]	38. [A] [B] [C]	
13. [A] [B] [C]	26. [A] [B] [C]	39. [A] [B] [C]	

1. [DSA] Gdzie znajdowało się Królestwo Kusz?: a) w Mezopotamii; b) **we współczesnym północnym Sudanie i południowym Egipcie**; c) w regionie Wielkich Jezior w Afryce Wschodniej.
2. [DSA] Zaznacz miasto, które było stolicą królestwa Kusz: a) Abydos; b) Naqada; c) **Napata**.
3. [DSA] Na jakich obszarach dominowała kultura Nok, słynna z wyrobu figurek z terakoty?: a) **na wyżynach Nigerii**; b) w górach Atlas; c) na pustyni Kalahari.
4. [DSA] W którym roku Almorawidzi podbili Imperium Ghany?: a) **1076 n.e.**; b) 985 p.n.e.; c) 1295 n.e.
5. [DSA] Jaka była główna religia promowana przez Almorawidów?: a) chrześcijaństwo; b) **islam**; c) wierzenia tradycyjne.
6. [DSA] Które miasto było głównym ośrodkiem handlu i kultury w Imperium Mali?: a) Kumbi Saleh b) **Timbaktu**; c) Ouidah.
7. [DSA] Kto był sławnym odkrywcą i uczonym, który pisał obszernie o Imperium Mali i jego bogactwie, kulturze i wybitnym władcy?: a) Ibn Chaldun; b) **Ibn Battuta**; c) Al-Idrisi.
8. [DSA] Engaruka to...: a) święta góra w północnej Tanzanii; b) **opuszczony system ruin w Tanzanii**; c) port w starożytnym królestwie Aksum.
9. [FA] Suya to: a) dzielnica w Lagos; b) **popularne jedzenie uliczne w Nigerii**; c) aktorka filmu nollywoodzkiego.
10. [FA] Pierwsza jednostka geopoliczna w Afryce po konferencji berlińskiej (1884-1885) została powołana przez: a) Alphonse de Courcela; b) Henryego Mortona Stanleya; c) **Leopolda II**.
11. [FA] Brytyjczycy i Niemcy błędnie zidentyfikowali Akwayefe, która w rzeczywistości była/była: a) stolicą dzisiejszego Lesotho; b) **rzeką**; c) jeziorem.
12. [FA] Holenderskich osadników, którzy utworzyli własne państwo na południu Afryki nazywamy: a) Afrolendrami; b) Hafrykanami; c) **Afrykanerami**.
13. [FA] Najmłodszym uznanym państwem w Afryce a zarazem na świecie jest: a) Erytrea; b) **Sudan Południowy**; c) Sahara Zachodnia.
14. [FA] Jakie były najważniejsze konsekwencje projektu Kony2012?: a) **kontynuacja utrwalania narracji o bezradności Afrykanów** b) pojmanie Josepha Kony'ego; c)popularyzacja kina w Afryce.
15. [G24] Bezpośrednim skutkiem działania Prądu Benguelskiego na kontynent afrykański jest powstanie niemal zupełnie suchej pustyni: a) **Namib**; b) Karakum; c) Somalijskiej.
16. [G24] Pasaty to wiatry wiejące: a) z równika w kierunku zwrotników, ze wschodu na zachód; b) równika w kierunku zwrotników, z zachodu na wschód; c) **ze zwrotników w kierunku równika, ze wschodu na zachód**.
17. [G24] Jednym z głównych czynników sprzyjających pustynnieniu w strefie Sahelu NIE jest: a) **budowa tam na największych rzekach, m. in. na Nilu**; b) postępujące ocieplenie klimatu; c) wycinanie lasów.
18. [G24] Który obiekt przyrodniczy wpisany na listę UNESCO znajduje się w Kenii?: a) jezioro Niasa; b) **jezioro Turkana**; c) Wodospady Wiktorii.
19. [G24] Sahel to obszar rozciągający się na terytorium państw takich jak: a) Maroko, Algieria, Libia, Tunezja; b) Nigeria, Kamerun, Gabon, Kongo; c) **Mauretania, Mali, Niger, Sudan**.
20. [G24] Klęska głodu w Etiopii, która zwróciła uwagę międzynarodową i pociągnęła za sobą m. in. zbiórkę funduszy na pomoc ofiarom w serii koncertów *Live Aid*, miała miejsce w latach: a) 90-tych

XX w.; b) **80-tych** XX w. c) 70-tych XX w.

21. [G24] Które afrykańskie państwo ma obecnie największą powierzchnię terytorium w skali całego kontynentu afrykańskiego?: a) Demokratyczna Republika Konga; b) Sudan c) **Algieria**
22. [G24] Które państwo jest największym producentem węgla kamiennego w Afryce?: a) Botswana b) Zambia; c) **Republika Południowej Afryki**.
23. [G24] Nelson Mandela, który za walkę na rzecz likwidacji apartheidu otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla, był: a) **prezydentem RPA w latach 90-tych**; b) premierem RPA w latach 90-tych; c) prezydentem RPA w latach 80-tych.
24. [G24] Afrykańskie państwo o największej liczbie ludności to: a) Niger; b) **Nigeria**; c) Demokratyczna Republika Konga.
25. [EA] W obliczu jakiego wydarzenia zostało zwołane Specjalne Zgromadzenie Synodu Biskupów poświęconego Afryce?: a) Światowych Dni Młodzieży w Etiopii; b) setnej rocznicy rozpoczęcia działalności misyjnej w Afryce; c) **trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa**.
26. [EA] Jaka powinna być postawa Kościoła katolickiego wobec problemów społecznych w Afryce według Jana Pawła II?: a) Kościół powinien zajmować się wyłącznie kwestiami religii; b) Kościół jest zobowiązany zajmować się problemami społecznymi wyłącznie podczas wojny; c) **Wspólnota Kościoła zawsze powinna udzielać się społecznie w trosce o pokój, sprawiedliwość i godność człowieka**.
27. [EA] Jaki jest stosunek Kościoła katolickiego wobec tradycyjnych religii afrykańskich?: a) **należy traktować je z szacunkiem, jednak wystrzegać się wszelkiego synkretyzmu**; b) Należy traktować je z szacunkiem i dopuszczać synkretyzm, aby ułatwić ewangelizację; c) należy traktować je z szacunkiem, jednak nie prowadzić żadnego dialogu z ich przedstawicielami.
28. [EA] Który z poniższych papieży nie był pochodzenia afrykańskiego?: a) Wiktor I; b) **Damazy I**; c) Gelazy I.
29. [EA] Do jakiej postaci biblijnej porównana jest rola Kościoła katolickiego na kontynencie afrykańskim?: a) Łazarza; b) **dobrego Samarytanina**; c) króla Salomona.
30. [EA] Co oznacza proces inkulturacji w dziele ewangelizacji?: a) zastępowanie lokalnej kultury chrześcijaństwem; b) tłumaczenie Ewangelii na lokalne języki; c) **proces zakorzenienia Ewangelii w różnych kulturach**.
31. [EA] Co nie jest pozytywną cechą kultur afrykańskich z perspektywy Jana Pawła II?: a) solidarność i życie wspólnotowe; b) **nierówność pozycji mężczyzn i kobiet**; c) kult przodków.
32. [EA] Z kim Kościół powinien prowadzić ekumeniczny i międzyreligijny dialog według Adhortacji Apostolskiej Jana Pawła II?: a) **z innymi odłamami chrześcijaństwa w Afryce, religiami tradycyjnymi oraz islamem**; b) tylko z innymi odłamami chrześcijaństwa w Afryce; c) nie należy prowadzić dialogu ekumenicznego z nikim.
33. [EA] W którym roku obradowało I Zgromadzenie Specjalne Synodu Biskupów dla Afryki?: a) **1994**; b) 2000; c) 2004.
34. [EA] O jakim problemie Afryki nie wspomina papież Jan Paweł II w Posynodalnej Adhortacji Apostolskiej?: a) uchodźcach i wysiedlonych; b) obronie godności afrykańskich kobiet; c) **zmianach klimatycznych**.
35. [KCA] Lud Hausa zamieszkuje tereny: a) środkowej i południowej Afryki; b) **północnej Nigerii**; c) północnej Tanzanii.

36. [[KCA] Jakich zwierząt nie jadano w tradycji Nuerów?: a) ryb; b) bydła; c) **ptaków**.
37. [KCA] Niski wzrost (ok. 150 cm) charakteryzuje: a) **Pigmejów**; b) Nuerów; c) Masajów.
38. [KCA] W opinii Sererów i Wolofów, którzy zamieszkują sawannę zachodnio-afrykańską, honor...: a) **wymaga opanowania, ale nie zabrania okazywania uczuć i wzruszeń**; b) nie wymaga opanowania ani okazywania uczuć i wzruszeń; c) wymaga opanowania i zabrania okazywania uczuć i wzruszeń.
39. [KCA] W tradycji którego z ludów dzieci często nazywane są imionami krów składanych w ofierze?: a) Joruba; b) **Fulani**; c) Dinka.
40. [KCA] Grioci to inaczej: a) wojownicy; b) kowale; c) **muzycy i opowiadacze dziejów**.
41. [KCA] Wodu (voodoo) oznacza coś w rodzaju...: a) **zlokalizowanej kosmicznej siły**; b) antychrześcijaństwa, c) umiejętności przepowiadania przyszłości.
42. [KCA] Władcy którego z ludów otaczali się przybocznymi gwardiami amazonek, które ubierały się wówczas po męsku?: a) Sererów; b) **Ewe**; c) Azande.
43. (KH) Jak nazywa się najlepsza, położona najbliżej morza dzielnica Dar es Salaam?: a) **Oyster Bay**; b) Tanga; c) Stone Town.
44. (KH) Jak nazywało się królestwo Ugandy, którego stolicą było Mengo; określenie to jest jednocześnie nazwą wzgórza, na którym stał pałac królewski?: a) **Buganda**; b) Ankole; c) Bunyoro.
45. (KH) Przywódca rewolucji na Zanzibarze (1964) nazywał się: a) Idi Amin b) **Abeid Karume**; c) Julius Nyerere.
46. (KH) Jak nazywała partia przywódcy rewolucji na Zanzibarze?: a) **Afro-Shirazi Party**; b) Zanzibar Nationalist Party; c) Zanzibar Party.
47. (KH) Jak nazywał się market w nigeryjskim Lagos na którym czarownicy, zielarze, wróżbiarze i zaklinacze sprzedawali amulety, talizmany, różdżki i cudowne lekarstwa?: a) Oyster Bay; b) **Jankara Market**; c) Oshogbo.
48. (KH) Pośrednik między Bogiem a ludźmi w tradycji ludu Joruba to: a) abosom; b) balubare; c) **olosi**.
49. (KH) Bóstwo animistyczne w tradycji ludu Aszantów ma postać: a) lisa; b) **pająka**; c) węża.
50. (KH) Bóg Sa jest tradycyjnym bóstwem ludu a) Joruba; b) **Kono**; c) Kumba.

Symbol w nawiasie ukazuje źródło pytania: [DSA] Davidson B., Stara Afryka na nowo odkryta, Warszawa 1961 (i inne wydania); [FA] Faloyin Dipo, Afryka to nie państwo. Pora przełamać stereotypy, Kraków 2024; [G24] Geografia24.pl (dane dotyczące Afryki); [EA] Jan Paweł II, Posynodalna adhortacja apostolska „Ecclesia in Africa” (14.09.1995); [KH] Kapuściński R., Heban, Warszawa 2005 (i inne wydania); [KCA] Komorowski Z., Kultury Czarnej Afryki, Wrocław 1994.; [RA] Piłszewicz S., Religie Afryki, Warszawa 2000.

Wszystkich maturzystów zainteresowanych tematyką afrykańską zapraszamy, by połączyli swą pasję z rzetelnym przygotowaniem do pracy zawodowej, podejmując STUDIA AFRYKAŃSKIE, kierunek prowadzony w Instytucie Bliskiego i Dalekiego Wschodu Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zapraszamy do odwiedzenia naszej strony internetowej oraz social mediów. **Adres strony:** <https://orient.uj.edu.pl/studia/afrykanskie>

Pamiętaj, że udział w XXIII Olimpiadzie Znajomości Afryki powinien być dla Ciebie przygodą, a nie stresującym egzaminem! POWODZENIA!